

Sygn. akt III KK 58/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

SSN Marek Siwek

Protokolant Elżbieta Wawer

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2021 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **T. R.**

skazanego z art. 178a § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w B.

z dnia 16 sierpnia 2018 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

T. R. został oskarżony o to, że w dniu 9 czerwca 2018 roku w miejscowości B., gm. P., woj. (...), kierował samochodem osobowym marki A., nr rej. (...), będąc w stanie nietrzeźwości, posiadając 0,25 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, to jest o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 16 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w B., sygn. akt II K (...):

1. w pkt I uznał oskarżonego T.R. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, kwalifikowanego jako występki z art. 178a § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k., wymierzył mu karę grzywny w liczbie 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę „20 (dziesięciu) złotych”;
2. w pkt II, na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat;
3. w pkt III, na podstawie art. 63 § 4 k.k., na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 9 czerwca 2018 r.;
4. w pkt IV, na podstawie art. 43a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k., orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 5 000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
5. w pkt V zwolnił w całości oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, w tym od opłaty.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 6 września 2018 r. (k.48).

Kasację od ww. wyroku Sądu Rejonowego w B. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając to orzeczenie w całości na korzyść T. R.

Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa karnego materialnego, to jest art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 16 pkt 2 k.k., poprzez niezasadne uznanie zawartości 0,25 mg/l stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu jako stanu nietrzeźwości i w konsekwencji skazanie T. R. za zarzucane mu przestępstwo, podczas gdy w ustalonym stanie faktycznym czyn ten stanowił wykroczenie z art. 87 § 1 k.w.

Zarzucając powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej uwzględnienia w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k.

Brak uzasadnienia zaskarżonego przez Rzecznika Praw Obywatelskich wyroku niewątpliwie utrudnia odtworzenie motywów, jakimi kierował się Sąd Rejonowy akceptując zaproponowaną w akcie oskarżenia kwalifikację prawną czynu przypisanego T.R., jednak przyjęty w tym orzeczeniu opis czynu w zestawieniu z treścią rozstrzygnięcia wskazuje na rażący błąd w stosowaniu prawa materialnego.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy przypisał skazanemu popełnienie występku z art. 178a § 1 k.k. Jak wynika z jasnej treści tego przepisu, do znamion rzeczzonego przestępstwa należy m.in. bezwypadkowe prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Ustawodawca pojęcie „*stanu nietrzeźwości*” wyjaśnił w art. 115 § 16 k.k., wskazując, że stan ten w rozumieniu Kodeksu karnego zachodzi gdy:

1. zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub
2. zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

Tymczasem w realiach niniejszej sprawy ustalono, że T.R. prowadził samochód osobowy przy zawartości 0,25 mg alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza – i takie też dane znalazły odzwierciedlenie w opisie przestępstwa, które Sąd Rejonowy przypisał skazanemu. Dokonana zatem przez sąd ocena prawna nie odpowiada legalnej definicji stanu nietrzeźwości z art. 115 § 16 pkt 2 k.k., albowiem zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza w przypadku T. R. – jak przyjął sąd orzekający – nie przekraczała 0,25 mg, lecz była równa tej wartości. Z treści zaskarżonego wyroku nie wynika także, aby zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza prowadziła do stężenia przekraczającego tę wartość, natomiast dokonane w wyroku ustalenia faktyczne nie zostały przez skarżącego zakwestionowane. Powyższe świadczy zatem o tym, że Sąd Rejonowy dokonał błędnej wykładni znamienia stanu nietrzeźwości i przypisał T.R. popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., mimo że ustalenia wynikające z treści zaskarżonego wyroku wskazują, że w niniejszej sprawie nie został

przekroczony normatywny próg karania sprawcy czynu na mocy przepisu art. 178a § 1 k.k. Wypada tu przypomnieć, że objaśnienie przez ustawodawcę w art. 115 § 16 k.k. znamienia „stanu nietrzeźwości” – jako definicja legalna – ma charakter wiążący, zatem sąd orzekający nie jest uprawniony do jakiegokolwiek modyfikowania określonych w tym przepisie wartości.

Powyższe przesądza o rażącej wadliwości zaskarżonego wyroku, która skutkować musiała wydaniem orzeczenia kasatoryjnego. Słusznie podnosi przy tym Rzecznik Praw Obywatelskich, że jeśli przyjąć za prawidłowe ustalenia sądu co do zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu – a tych sąd kasacyjny nie jest uprawniony badać – to T.R. winien odpowiadać za popełnienie wykroczenia stypizowanego w art. 87 § 1 k.w. Rację ma bowiem skarżący, iż zawarte w zaskarżonym wyroku ustalenia wskazują, że T.R. kierował pojazdem mechanicznym w stanie po użyciu alkoholu, który zdefiniowany został w art. 46 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 poz. 2277). Zgodnie z tym przepisem stan po użyciu alkoholu zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. Na taką zaś zawartość alkoholu w organizmie T. R. wskazują dokonane w zaskarżonym wyroku niekwestionowane ustalenia faktyczne. Na marginesie wypada zauważyć, że nawet jeśli uznać by przedmiotowe zachowanie za wykroczenie, to na mocy art. 45 § 2 k.w. niniejsze orzeczenie kasatoryjne skutkuje resuscytacją terminu przedawnienia karalności tego czynu na gruncie prawa wykroczeń, albowiem w dacie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia nie upłynął jeszcze okres wskazany w art. 45 § 1 *in fine* k.w. (por. wyrok SN z dnia 12 września 2017 r., III KK 402/17).

Inną zupełnie kwestią jest natomiast pozostająca poza przedmiotem kasacji wadliwość zaskarżonego wyroku pod względem rozbieżności pomiędzy zapisem literowym a cyfrowym w zakresie wysokości orzeczonej tym wyrokiem kary grzywny, którą Sąd Rejonowy wymierzył w liczbie 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę „20 (dziesięciu) złotych”. Jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy, rozbieżność w cyfrowym i słownym zapisie wymiaru kary nie tylko narusza wynikający z art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. obowiązek redagowania

orzeczenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały, ale przede wszystkim odzwierciedla wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie (wyrok SN z dnia 23 maja 2017 r., III KK 186/17, Prok. i Pr. 2017/7–8, poz. 17). Takie uchybienie stanowi zatem bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., którą Sąd Najwyższy zobligowany był dostrzec niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia.

W tym stanie rzeczy należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania. Sąd ten przy wydaniu orzeczenia w niniejszej sprawie winien uwzględnić wyżej zaprezentowane uwagi.

Z tych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.